

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในระยะฟื้นตัว สังกัดได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP: Gross Domestic Product) ในไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2546 ขยายตัวร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นผลมาจากการผลิตทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร¹ รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมการค้าและการลงทุนทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม โดยการส่งออกในภาคเกษตรกรรมนั้น ข้าวถือเป็นสินค้าเกษตรที่มีปริมาณการส่งออกสูงสุดในหมวดพืชไร่ โดยมีมูลค่าการส่งออกในช่วง 5 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2546 ประมาณ 38,188.02 ล้านบาท แบ่งเป็นข้าวหอมมะลิ 11,999.79 ล้านบาท และข้าวอื่นๆ 26,188.23 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.69 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมด²

จะเห็นได้ว่าข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญอย่างมาก แต่เนื่องจากที่ผ่านมาระบบการค้าข้าวต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ถึงแม้จะมีโครงการประกันราคาข้าว แต่จากการผลิตและสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่แน่นอน รวมทั้งภาวะการแข่งขันในตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ราคาข้าวยังขาดเสถียรภาพ ยกตัวอย่างเช่น ราคาขายข้าวขาว 100% ที่ตลาดกรุงเทพตั้งแต่วันที่ 21 - 25 กรกฎาคม 2546 แกว่งตัวอยู่ระหว่าง 7,950 - 8,050 บาทต่อตัน³ ดังนั้นรัฐบาลจึงหันมาให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายต่างๆ รวมทั้งการเจรจาตกลงกำหนดราคาซื้อขายข้าวระหว่างประเทศผู้ผลิตเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของตลาด และนโยบายสำคัญประการหนึ่งที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเสถียรภาพของราคาข้าว คือการเปิดตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ, [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.bot.or.th> (28 กรกฎาคม 2546).

² สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรรายเดือน, [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.oae.go.th> (2 กรกฎาคม 2546).

³ กรมการค้าภายใน, ราคาและภาวะการค้าข้าว, [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.dit.go.th> (28 กรกฎาคม 2546).

ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (The Agricultural Futures Exchange of Thailand) หรือ ต.ส.ล. มีสถานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เป็นศูนย์กลางการซื้อขายสินค้าเกษตรระหว่างผู้ซื้อ และผู้ขายที่จะมีการส่งมอบสินค้าในอนาคต ตามราคาที่เกิดล่วงหน้า และมีวิธีการซื้อขายที่แน่นอนภายใต้กฎระเบียบที่ชัดเจน เป็นธรรม ซึ่งราคาที่เกิดขึ้นในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าสามารถบอกแนวโน้มของราคาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคเกษตรกรรมสามารถนำไปวางแผนการผลิตและการตลาดได้อย่างถูกต้อง และยังทำให้เกษตรกรรายย่อยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่เคยทราบมาก่อนไม่ว่าจะเป็นราคาซื้อขายปัจจุบันหรือแนวโน้มราคาในอนาคต อันทำให้เกษตรกรรายย่อยมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางสูงขึ้น โดยคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า(ก.ส.ล.) ได้อนุมัติให้ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยนำข้าวขาว 5% และยางแผ่นรมควันชั้น 3 เข้าซื้อขายในตลาดเป็น อันดับแรกประมาณเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546⁴

จากภาวะการค้าข้าวที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาตามนโยบายของรัฐบาล ตลาดการค้าข้าวจึงมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ การประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จจึงต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยข้อมูลดังกล่าวได้จากการเก็บรวบรวมทั้งผลการดำเนินงานในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับ การขายและการตลาด ต้นทุนและค่าใช้จ่าย การเงิน และบุคลากร ดังนั้นข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีจึงต้องมีความรวดเร็วทันต่อเวลา และสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบตามความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโรงสีก็ควรต้องนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนและควบคุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายข้าว มีเกษตรกร รวมทั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโรงสีและทำข้าวจำนวนมาก จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงการนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผน และควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัดนครสวรรค์

⁴ ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย. “ผลิตภัณฑ์.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ในการศึกษาการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี เพื่อการวางแผนและควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสี ในจังหวัดนครสวรรค์ครั้งนี้ จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจการค้าข้าว ศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสี และศึกษาเกี่ยวกับการนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ เพื่อการวางแผนและควบคุมในด้านต่างๆ ของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสี

นิยามศัพท์

ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ข้อมูลทางการบัญชีที่จัดทำออกมาในรูปของรายงานทางการเงิน เพื่อใช้ในการวางแผน การควบคุม และการบริหารงานของธุรกิจ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการขายและการตลาด ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่าย ข้อมูลด้านการเงิน และ ข้อมูลด้านบุคลากร

การวางแผน⁵ หมายถึง กระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการดังนี้

1. การพิจารณาสิ่งแวดล้อมเพื่อหา โอกาสและอุปสรรค
2. การระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร
3. การพัฒนาแผนของธุรกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ขององค์กร วัตถุประสงค์ระยะสั้น ระยะยาว แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ และการบรรยายความต้องการทรัพยากร และการจัดสรรทรัพยากร

4. การปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยตามกาลเวลาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงตาม จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาส และผลลัพธ์ที่ต้องการ การกำหนด(การเลือก)ภารกิจ และวัตถุประสงค์ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือกการปฏิบัติในอนาคต ดังนั้นแผน (Plan) จะบอกเหตุผล (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ การวางแผน (Planning) จะเป็นการสร้างสะพานเพื่อให้เดิน ไปถึงสิ่งที่ต้องการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

การควบคุม⁷ หมายถึง การวัดผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรทางการเงินให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยทำในรูปของการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาสาเหตุ

⁵ แน่งน้อย ใจอ่อนนุ่ม และคณะ, การรายงานทางการเงินและระบบสารสนเทศทางการบัญชี, (กรุงเทพฯ: สวทศกิจกรพิมพ์, 2534), หน้า 354.

⁶ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 9 in 1 รู้เพื่อเรื่องศัพท์ธุรกิจ, (กรุงเทพฯ: วิสทิธิพัฒนา, 2540), หน้า 593.

⁷ เมธากุล เกียรติกระจาย, การบัญชีเพื่อการวางแผนและการควบคุม, (กรุงเทพฯ: 2542), หน้า 2.

ที่ทำให้เกิดผลต่าง และพิจารณาว่าควรปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานหรือปรับปรุงเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างไร

ทฤษฎี และแนวคิด

ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีโดยทั่วไปจะอยู่ในรูปแบบของการจัดทำรายงานในการปฏิบัติงานและรายงานทางการเงิน เนื่องจากเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบบัญชี มาจัดทำรายงานในรูปแบบต่างๆ ตามที่ฝ่ายจัดการต้องการ ซึ่งรายงานในการปฏิบัติงาน^{*} ดังกล่าวจะแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. รายงานเพื่อการวางแผน (Planning Report) จะให้สารสนเทศในเชิงเปรียบเทียบและการพยากรณ์ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. รายงานเพื่อการควบคุม (Control Report) จะแสดงการเปรียบเทียบงบประมาณหรือมาตรฐานที่กำหนดกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง
3. รายงานเพื่อเสนอข้อมูล (Information Report) จะแสดงถึงการดำเนินงานของกิจการ นั่นคือแสดงถึงสิ่งที่ผ่านมาในอดีต และสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุมของธุรกิจอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัดนครสวรรค์
2. สามารถนำข้อมูลเสนอแนะต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโรงสีในจังหวัดนครสวรรค์ให้ทราบถึงระบบข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและควบคุม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

* เมธากุล เกียรติกระจ่าย, การบัญชีเพื่อการวางแผนและการควบคุม, (กรุงเทพฯ: 2542), หน้า 246.